

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1959/2022
06.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Јелене Ивановић и Бранислава Босиљковића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Слободан Витић, адвокат из ..., против туженог „Philip Morris Services“ ДОО Београд, чији је пуномоћник Марко Репић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3057/21 од 13.01.2022. године, у седници одржаној дана 06.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

УСВАЈА СЕ ревизија туженог и **ПРЕИНАЧУЈУ СЕ** пресуда Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3057/21 од 13.01.2022. године у ставу првом и трећем изреке и пресуда Основног суда у Ужицу П1 6/21 од 26.07.2021. године, тако што се **ОДБИЈА** као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се поништи као незаконито решење туженог .. број .. од 15.05.2014. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду ... од 01.04.2008. године, са свим припадајућим анексима, као и захтев тужиоца за накнаду трошкова парничног поступка.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 244.500,00 динара у року од 15 дана од дана пријема отправка пресуде.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П1 6/21 од 26.07.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење туженог .. број .. од 15.05.2014. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду ... од 01.04.2008. године, са свим припадајућим анексима и обавезан тужени да тужиоца, у року од осам дана од дана пријема писаног отправка пресуде, врати на радно место „ББ“ или на друго радно место које одговара његовој стручној спреми и радним способностима. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 232.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3057/21 од 13.01.2022. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је усвојен тужбени захтев тужиоца и поништено као незаконито решење туженог .. број .. од 15.05.2014. године, којим је тужиоцу отказан уговор о раду ... од 01.04.2008. године, са свим припадајућим

анексима и тужени обавезан да тужиоца, у року од осам дана од дана пријема писаног отправака пресуде врати на радно место које одговара његовој стручној спреми и радним способностима, као и у ставу другом изреке којим је одлучено о трошковима поступка. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у делу става првог изреке којим је обавезан тужени да тужиоца врати на радно место „ББ“ и тужба у том делу одбачена као недозвољена. Ставом трећим изреке, одбијен је као неоснован захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против става првог и трећег изреке правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба поступка из члана 374. став 1. у вези са чланом 407. став 1. тачка 4) ЗПП, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20) – у даљем тексту: ЗПП, Врховни касациони суд је оценио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде правила поступка због којих се ревизија може изјавити.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је дана 28.09.2004. године засновао радни однос код туженог на неодређено време. Према уговору о раду од 01.04.2008. године тужилац је обављао послове „представник продаје и испоруке“ у сектору услуга у продаји и дистрибуцији, а од закључења Анекса уговора о раду 01.04.2009. године, послове „представник продаје и испоруке“ у сектору продаја, у складу са захтеваним способностима и условима за то радно место. Дана 18.02.2014. године, након одлуке о промени начина пословања туженог, донет је Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова број 13, којим су у оквиру организационог дела „Продаја – Национална продаја“, укинута послови које је тужилац до тада обављао, док су за послове под називом „комерцијални сарадник“ предвиђене измене у погледу посебних захтева и способности. Одлуком о престанку потребе за обављањем послова на одредјеним радним местима од 30.04.2014. године утврђен је вишак од шест запослених код туженог, а чланом 5. Одлуке констатовано је да ће радни однос престати за два запослена, поред осталог и тужиоцу, јер нема упражњених радних места за чијим обављањем тужени има потребу, а за које тужилац испуњава предвиђене услове за рад. Тужиоцу је радни однос престао дана 15.05.2014. године доношењем побијаног решења, којим му је отказан уговор о раду од 01.04.2008. године са свим припадајућим анексима, уз исплату отпремнине, због престанка потребе за његовим радом услед организационих промена, а применом члана 179. став 1. тачка 9) Закона о раду Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05, 61/05, 54/09 и 32/13).

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су усвојили тужбени захтев и поништили решење о отказу уговора о раду од 15.05.2014. године, а туженог обавезали да тужиоца врати на рад, налазећи да је, у ситуацији када су Правилником од 18.02.2014. године укинута послови „представник продаје и испоруке“ које је пре отпочињања поступка рационализације обављало девет извршилаца, између осталих и тужилац, при чему су неки од тих извршилаца премештени на послове „комерцијални сарадник“, тужени имао обавезу да тачно одреди и примени критеријуме на све те запослене и изврши њихово појединачно вредновање и међусобно упоређивање резултата рада, како би утврдио ко ће бити проглашен технолошким вишком.

По оцени Врховног касационог суда, заузето правно становиште нижестепених судова није правилно.

Према одредби члана 179. став 1. тачка 9) Закона о раду, послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдан разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то: ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Како су Правилником о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова од 18.02.2014. године, између осталих, у оквиру организационог дела „продаја – национална продаја“, укинута послови под називом „представник продаје и испоруке“ које је до тада тужилац обављао, постојали су оправдани разлози да послодавац тужиоцу откаже уговор о раду, односно да тужиоцу престане радни однос као технолошком вишку у смислу цитираног члана 179. став 1. тачка 9) Закона о раду. Стога је оцењено као законито решење којим је тужиоцу отказан уговор о раду због престанка потребе за његовим радом услед економских, технолошких и организационих промена до којих је дошло због одлуке туженог да се промени начин пословања, да се укину магацини и да се испорука робе препусти Компанији „Нелт“ из Београда која би радила складиштење и крајњу испоруку робе туженог малопродајним објектима.

Погрешно је закључивање нижестепених судова да је постојала обавеза туженог послодавца да примени и у решењу о отказу уговора о раду тужиоцу наведе критеријуме за утврђивање вишка запослених у ситуацији када је тужени укинуо послове на којима је било запослено више извршилаца, али све извршиоце није прогласио технолошким вишком. Према правном ставу Врховног касационог суда, критеријуми за утврђивање вишка запослених се примењују у случају доношења Програма за решавање вишка запослених или у ситуацији када се Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места смањује број извршилаца на одређеном радном месту (пресуда Рев2 214/2021 од 19.2.2021. године). Ово стога што је тужиоцу уговор о раду отказан због укидања радног места на коме је радио, након промене начина пословања туженог. Како из решења туженог произлази да се није радило о смањењу броја извршилаца, већ укидању тужиоцевог радног места односно укидању послова које је тужилац обављао, то тужени није био у обавези да примени критеријуме за утврђивање вишка запослених.

Како је у побијаним нижестепеним пресудама погрешно примењено материјално право, Врховни касациони суд је на основу члана 416. став 1. ЗПП преиначио обе нижестепене пресуде и одбио тужбени захтев тужиоца у делу који се односи на поништај уговора о раду, одлучивши као у ставу првом изреке.

Према коначном успеху туженог у поступку, туженом на основу одредбе члана 163. у вези члана 153. став 1. и члана 154. ЗПП, припадају опредељени и нужни трошкови првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка, и то: на име састава одговора на тужбу у износу од 16.500,00 динара, на име приступа пуномоћника на седам (7) одржаних рочишта у износу од по 18.000,00 динара, на име приступа на четири (4) неодржана рочишта у износу од по 9.000,00 динара, на име састава одговора на жалбу на пресуду од 15.11.2019. године у износу од 33.000,00 динара, на име састава жалбе на пресуду од 26.07.2021. године у износу од 33.000,00 динара и на име састава ревизије у износу од 33.000,00 динара, што све укупно износи 244.500,00 динара, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“ бр. 121/12, 99/20, 37/21).

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић